

Міністерство освіти і науки України
Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

Програми з корекційно-розвиткової роботи для підготовчих, 1-4
класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з
розумовою відсталістю
«Розвиток мовлення дітей з помірною розумовою відсталістю в
процесі ознайомлення з природою»

Автор: Хайдарова О.С., вчитель-дефектолог КЗ «Молочанська
спеціальна загальноосвітня школа-інтернат» Запорізької обласної
ради

Укладач: Блеч Г.О., канд. пед. наук, старший науковий співробітник
лабораторії олігофренопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки
НАПН України

Київ - 2015

«Розвиток мовлення дітей з помірною розумовою відсталістю в процесі ознайомлення з природою»

Спрямованість програми: розвиток мовлення, сприймання, уявлення, пам'яті та інших пізнавальних процесів дитини в процесі ознайомлення її з природою. Пізнання природи сприяє розумінню та використанню у зв'язному мовленні дитини різних граматичних категорій, що характеризують назви, дії, якості та допомагають аналізувати предмет чи природне явище з усіх боків. Саме пізнання природи надає можливості для формування навчально-мовленнєвої діяльності дитини, сприяє активному засвоєнню та використанню набутих знань. Розвиток мовлення в процесі формування природничих понять передбачає поступове введення в активний словник дитини уявлень, понять, назв, явищ природи тощо; засвоєння вміння складати прості речення при проведенні спостереження, робити елементарні узагальнення у вигляді розповіді за планом чи схемою.

У програмі представлено зміст корекційно-розвивального навчання з розвитку мовлення на матеріалі природознавства у дітей з помірною розумовою відсталістю, що виховуються у спеціальних загальноосвітніх навчальних закладах, навчально-реабілітаційних центрах. Програма розрахована на підготовчий, 1 – 4 класи (5 років навчання).

Мета: створення ефективних передумов для всебічного розвитку дитини, забезпечення умов, які б допомогли успішно сформуванню потреби у мовному спілкуванні та практично оволодіти мовленням як засобом комунікації, в процесі пізнання навколишнього світу.

Корекційна робота проводиться у наступних напрямках, по-перше, робота над створенням передумов мовленнєвого розвитку, по-друге – над розвитком основних функцій мовлення.

Завдання програми:

1. Активізація мовленнєвої і пізнавальної діяльності.
2. Розвиток та корекція пізнавальної сфери дитини.
3. Формування комунікативної діяльності.
4. Розвиток та корекція мовлення дитини.
5. Розвиток загальної та артикуляційної моторики.

Через неоднорідність пізнавальних можливостей дітей з помірною розумовою відсталістю, матеріал програми важко регламентувати часовими рамками за семестрами та роками навчання. Заняття з розвитку мовлення плануються з урахуванням необхідності багаторазового повторення матеріалу з поступовим включенням нових елементів до попередньо засвоєних вмінь. В залежності від індивідуальних можливостей учнів темп вивчення матеріалу уповільнюється або прискорюється, стосовно конкретного учня або підгрупи учнів.

Структура програми:

В програмі виділено два етапи навчання: пропедевтичний і основний. Зміст кожного з них структуровано за розділами, які взаємопов'язані та доповнюють один з одного. Організація корекційних занять на кожному етапі поєднує читання, письмо, розвиток мовлення, активізацію пізнавальної діяльності.

Пропедевтичний етап

Пропедевтичний етап включає такі розділи: активізацію мовленнєвої і пізнавальної діяльності; розвиток комунікативних здібностей; підготовку до читання; розвиток графічних умінь. Цей етап триває з підготовчого до третього класу, що відповідає психофізичним

можливостям дітей з помірною розумовою відсталістю, які мають проблеми мовленнєвого розвитку.

Пропедевтичний етап містить наступні завдання:

- Розвиток мовлення та пізнавальної діяльності за рахунок уточнення і розширення уявлень про навколишню дійсність, формування вміння супроводжувати мовою дії, що виконуються.
- Розвиток загальної та артикуляційної моторики, рухів кистей рук, пальців.
- Засвоєння звуків і букв українського алфавіту
 - * диференціація не мовленнєвих звуків оточуючого середовища;
 - * розвиток фонематичного слуху на основі ігор, ігрових дій і вправ;
 - * формування найпростіших вмінь звукового аналізу.
- Розвиток графічних умінь в ході виконання різних за характером вправ: малювання, розфарбовування, обведення шаблонів та ін..

Основний етап

Основний етап містить наступні завдання:

- Свідоме сприймання доступної за змістом інформації з усних та писемних повідомлень.
- Розширення можливостей дітей у висловлюванні власної думки, за рахунок засвоєння основ грамоти та доступних засобів комунікації.

Порядок вивчення звуків і букв планується вчителем-дефектологом у відповідності з індивідуальними пізнавальними можливостями та можливостями вимови кожного учня. В програмі запропонована приблизна послідовність вивчення букв.

Навчальний матеріал з природознавства сприяє мовленнєвій активності дитини та надає можливості для практичного застосування отриманих знань. На його основі дітям легше сприймати та засвоювати новий матеріал з розвитку мовлення, збагачувати чуттєвий, соціальний досвід. Також елементарні знання з природознавства сприятимуть соціальній адаптації дітей та вмінню орієнтуватися в навколишньому.

Запропоновані теми з природознавства можна корегувати. В програмі надається орієнтовна тематика змісту матеріалу з навчального предмета природознавства.

Підготовчий клас (годин на тиждень)

№ п/п	К-сть Год	Зміст навчального матеріалу	Очікувані результати розвитку (мінімальні досягнення/максимальні досягнення)	Корекційна спрямованість
1.		Пропедевтичний період Формування структурних компонентів навчальної діяльності.	Учень/ учениця (з допомогою педагога): -орієнтується в режимі навчального процесу,	Уточнення знань про себе: уміння співвідносити власне ім'я з собою.

	<p>Знайомство учнів з вчителем і класом. (<i>Власні ім'я та прізвище.</i>)</p> <p>Режим дня у школі. (<i>Розпорядок дня школяра.</i>)</p> <p>Правила поведінки у класі.</p> <p>Постава за партою. (<i>Зовнішній вигляд людини: правила охайності.</i>)</p> <p>Організація робочого місця. (<i>Предмети побуту, які нас оточують. Користування ними.</i>)</p> <p>Експерсії по школі.</p>	<p>правилах поведінки на уроці та перерві;</p> <p>-сидить правильно за партою;</p> <p>-організовує своє робоче місце;</p> <p>-елементарні правила самообслуговування та особистої гігієни;</p>	<p>Запам'ятовування імен, по батькові вчительки і вихователів, імен однокласників.</p> <p>Формування уявлень про клас, школу.</p> <p>Формування основ психологічної готовності до навчання.</p> <p>Корекція соціальної поведінки.</p> <p>Встановлення емоційно-особистісного контакту.</p> <p>Формування елементарних правил поведінки та спілкування в школі.</p> <p>Формування елементарних навичок самообслуговування та особистої гігієни.</p>
2.	<p>Розвиток комунікативних здібностей.</p> <p>Ігри і вправи для органів артикуляції і формування мовленнєвого дихання. (<i>Органи чуттів людини.</i>)</p> <p>Звернення один до одного, до вчителя за допомогою слів, жестів, дій.</p> <p>Наслідування звуків природи (голосів тварин та птахів). (<i>Тварини домашні та дикі.</i>)</p> <p>Правильна вимова голосних звуків, розрізнення звуків на слух. (<i>Птахи.</i>)</p> <p>Введення в мовлення дітей доступних етикетних виразів: «спасибі», «будь-ласка», «вибачте» і т.д.</p> <p>Розширення практичного використання жестів в спілкуванні, під час розв'язання задач побутового або навчального характеру.</p>	<p>Учень/ учениця (з допомогою педагога):</p> <p>-звертаються один до одного за допомогою слів, жестів, дій;</p> <p>-користується етикетними виразами;</p> <p>-виконує доручення вчителя;</p> <p>-вміє пояснити вербально або жестово- мімічними засобами;</p> <p>-розрізняє звуки на слух;</p> <p>-правильно наслідує звуки природи;</p> <p>-відповідно індивідуальним можливостям, нові слова, необхідні для спілкування;</p>	<p>Розвиток слухового сприймання та слухової уваги.</p> <p>Розвиток органів артикуляції.</p> <p>Формування мовленнєвого дихання.</p> <p>Формування усвідомленого розуміння сказаного вчителем, його запитань, порад, вказівок.</p> <p>Розвиток вміння висловлювати свої прохання вербально, або жестово-мімічними засобами, працювати відповідно до інструкцій вчителя.</p> <p>Формування усвідомленого користування етикетними виразами.</p>

	<p><i>(Предмети побуту, які нас оточують. Користування ними.)</i></p> <p>Збагачення словника найпростішими виразами, необхідними для виконання спільних дій: «на», «візьми», «не те» та ін. <i>(Частини тіла. Призначення рук, ніг людини.)</i></p> <p>Виконання словесних доручень вчителя, дітей. <i>(Здоров'я людини: правила гігієни.)</i></p> <p>Оформлення прохання, бажання вербально або жестово- мімічними засобами. <i>(Корисне харчування.)</i></p> <p>Слухання казок, оповідань з усного переказу вчителя, відповіді на запитання за змістом прослуханого.</p> <p>Ігри-драматизації з використанням сюжетів та лексики вивчених казок, оповідань, віршів.</p>		<p>Збагачення та накопичення словника на основі розширення знань та уявлень про довкілля.</p>
3.	<p>Активізація мовленнєвої і пізнавальної діяльності</p> <p>Розрізнення основних кольорів (червоний, синій, зелений). <i>(Овочі. Фрукти. Ягоди.)</i></p> <p>Розрізнення предметів за кольором, формою, величиною на основі дотикових відчуттів (на основі натуральних овочів та фруктів, листя дерев та кущів).</p> <p>Знаходження знайомого предмета серед інших. Підбір парного предмета до зразка.</p> <p>Знаходження предмета за даними ознаками. (На основі натуральних овочів та</p>	<p>Учень/ учениця (з допомогою педагога):</p> <p>-розрізняє основні кольори (червоний, зелений, синій);-розрізняє предмети за кольором та формою, величиною, смаком;</p> <p>-на основі натуральних овочів та фруктів розрізняє предмети за кольором, формою, величиною; знаходить заданий предмет, підбирає парний предмет; знаходить предмет за даними ознаками; співвідносить предмет з його зображенням;</p>	<p>Формування сприймання кольорів. Знаходження кольору за еталоном, засвоєння назв кольорів. Розвиток аналітико-синтетичного сприймання: виділення кольору за назвою, виділення предмета означеного кольору. Класифікація предметів за кольором, формою, розміром. Формування навчальної діяльності: розвиток умінь слухати, діяти за інструкцією вчителя щодо вибору означеного кольору.</p>

	<p>фруктів, листя дерев ті кущів). Співвідношення предметів з його зображенням на площині. Розуміння слів, які означають просторові відношення: зверху, знизу, поряд, на, під та ін. (в класній кімнаті, на вулиці). Приспівування звукового та складового ланцюжка на знайомі мотиви дитячих пісень. Співвідношення предметів та їх дій з опорою на малюнки, за уявою (хто? що? – що робить?), на основі голосів та дій тварин, птахів та комах. Підбір слів за ознаками: кольором, величиною, смаком, формою (на основі натуральних овочів та фруктів). (<i>Овочі. Фрукти. Ягоди.</i>) Виділення основних ознак предмета, порівняння предмета за кольором, формою, смаком і т.д. (на основі овочів, фруктів, листя осіннього забарвлення). Виділення із двох близьких за змістом картин тієї, яка відповідає прослуханій розповіді.</p>	<p>-розуміє слова, які означають просторові відношення; -проспівує звуковий та складовий ланцюжок; -співвідносить предмети та їх дії з опорою на малюнки, за уявою; -знаходить предмет серед запропонованих, за даними ознаками; -співвідносить предмет з його зображенням на площині; -розуміє слова, які означають просторові відношення; -підбирає слова за ознаками: кольором, формою, величиною, смаком; -порівнює предмет за кольором, формою, величиною і смаком;</p>	<p>Уточнення назв кольорів, збагачення словникового запасу. Співвідношення предмету з відповідним кольором, формою та розміром. Формування поняття простору на основі орієнтації в частинах свого тіла. Орієнтування в різних площинах, слідкування за переміщенням предметів та визначення напрямку руху. Розвиток рухової пам'яті. Розвиток дрібної моторики. Збагачення словникового запасу.</p>
4.	<p>Розвиток графічних умінь. Правильна постава під час письма. Вчитися правильно тримати в руці олівець, ручку та пензлик. (<i>Предмети побуту, які нас оточують. Користування ними.</i>) Зміна динамічних поз під час заняття: сидячи (стоячи) – під час письма, стоячи (лежачи) –</p>	<p>Учень/ учениця (з допомогою педагога): -правильно сидить під час письма; -правильно тримає в руці олівець, ручку та пензлик; -малює на нелінованому папері вертикальні, горизонтальні, прямі похилі лінії; -креслить фігури за</p>	<p>Формування правильної постави під час письма. Розвиток аналітико-синтетичного сприймання: виділення приладів для письма за назвою. Класифікація приладів для письма. Збагачення словникового запасу. Розвиток загальної</p>

	<p>під час виконання інших завдань. (<i>Здоров'я людини.</i>)</p> <p>Ігрові вправи на активізацію рухів кистей руки, пальців («пальчикова гімнастика»).</p> <p>Малювання на нелінованому папері в різних напрямках з використанням різних завдань. (<i>Весна. Зміни в природі.</i>)</p> <p>Малювання вертикальних ліній різної довжини.</p> <p>Малювання вертикальних ліній від початкової крапки.</p> <p>Малювання горизонтальних ліній.</p> <p>Креслення на нелінованому папері фігур і композицій за допомогою трафаретів.</p> <p>Використання різноманітних матеріалів для графічних дій: крейда, олівці, акварельна фарба, фломастери.</p>	<p>допомогою трафаретів;</p>	<p>моторики. Розвиток рухів рук за наслідуванням дій педагога, зорово-рухової координації та предметних дій.</p> <p>Формування навчальної діяльності: розвиток умінь слухати, діяти за інструкцією вчителя.</p> <p>Розвиток загальної моторики.</p> <p>Розвиток зорового сприймання та зорової уваги. Удосконалення орієнтування на листі паперу. Формування базових графічних навичок.</p>
5.	<p>Розвиток загальної та дрібної моторики.</p> <p>Розрізнення, добір та нанизування дрібних предметів, різних за кольором, розміром, формою.</p>	<p>Учень/ учениця (з допомогою педагога):</p> <p>-розрізняє, добирає та нанизує дрібні предмети, різні за кольором, розміром і формою;</p>	<p>Розвиток загальної та дрібної моторики.</p>
6.	<p>Повторення вивченого матеріалу.</p>		

1 клас
(годин на тиждень)

№ п/п	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	Очікувані результати розвитку (мінімальні досягнення/максимальні досягнення)	Корекційна спрямованість
1.		<p><u>Пропедевтичний період</u></p> <p>Повторення, закріплення і розширення вивченого підготовчому класі.</p>	<p>Учень/ учениця (з допомогою педагога):</p> <p>-орієнтується в режимі навчального процесу,</p>	<p>Формувати вміння орієнтуватися в режимі навчального процесу, правилах</p>

	<p>Закріплення навичок навчальної діяльності. Бесіди на теми: «Наша школа», «Наш клас», «Шкільне подвір'я», «Культура поведінки учнів в школі, на подвір'ї, на вулиці». Словесні форми спілкування з дітьми та дорослими. <i>(Ознайомлення з навколишнім Людина. Власні ім'я а прізвище. Зовнішній вигляд людини: правила охайності. Розпорядок дня школяра, корисне харчування. Предмети побуту, які нас оточують. Користування ними. Екскурсія: приміщення школи.)</i></p>	<p>правилах поведінки на уроці та перерві; -сидить правильно за партою; -організовує своє робоче місце; -елементарні правила самообслуговування та особистої гігієни; -словесні форми спілкування;</p>	<p>поведінки на уроці та перерві. Формувати правильну поставу під час письма. Формувати елементарні навички самообслуговування та особистої гігієни. Формування усвідомленого розуміння сказаного вчителем, його запитань, порад, вказівок. Розвиток вміння висловлювати свої прохання вербально, або жестово-мімічними засобами, працювати відповідно до інструкцій вчителя. Збагачення словникового запасу.</p>
2.	<p>Розвиток комунікативних здібностей. Ігри і вправи для органів артикуляції і формування мовленнєвого дихання. <i>(Органи мовлення та чуттів людини.)</i> Звернення один до одного, до вчителя за допомогою слів, жестів, дій. <i>(Поняття про добу: день, ніч.)</i> Розширення практичного використання жестів в спілкуванні, під час розв'язання задач побутового або навчального характеру. <i>(Предмети побуту, які нас оточують. Користування ними.)</i></p>	<p>Учень/ учениця (з допомогою педагога): -правильно користується органами артикуляції; -звертаються один до одного за допомогою слів, жестів, дій; -виконує доручення вчителя; -вміє пояснити вербально або жестово-мімічними засобами; -розрізняє звуки на слух;</p>	<p>Розвиток слухового сприймання та слухової уваги. Розвиток органів артикуляції. Формування мовленнєвого дихання. Формування усвідомленого розуміння сказаного вчителем, його запитань, порад, вказівок. Розвиток вміння</p>

	<p>Виконання словесних доручень вчителя, дітей.</p> <p>Оформлення прохання, бажання вербально або жестово-мімічними засобами.</p> <p>Повторення за вчителем окремих звуків, звукосполучень, простих слів і фраз.</p> <p>Відповіді на запитання вчителя (однозначні, показування). (<i>Поняття про живу та неживу природу. Що належить до природи?</i>)</p> <p>Розрізнення звуків і нескладних звукосполучень, схожих за звуковим складом (ау-уа, ам-ма, ох-ух). (<i>Голоси та звуки природи. Шум дерев, струмка, моря...</i>)</p> <p>Сприймання на слух та розуміння окремих слів.</p> <p>Слухання казок, оповідань з усного переказу вчителя, відповіді на запитання за змістом прослуханого.</p> <p>Ігри-драматизації з використанням сюжетів та лексики вивчених казок, оповідань, віршів.</p> <p>Розповіді за мотивами казок, оповідань, інсценізація (з допомогою вчителя, з використанням наочності).</p> <p>Участь в бесіді (відповіді на запитання, побудова реплік за зразком).</p>	<p>-повторює за вчителем звуків, звукосполучень, простих слів і фраз;</p> <p>-відповідає на запитання;</p> <p>-розрізняє звуки і нескладні звукосполучення, схожі за звуковим складом;</p> <p>-сприймає на слух та розуміє окремі слова;</p> <p>-відповідає на прості запитання до прослуханого;</p> <p>-відповідно індивідуальним можливостям, нові слова, необхідні для спілкування;</p>	<p>висловлювати свої прохання вербально, або жестово-мімічними засобами, працювати відповідно до інструкцій вчителя.</p> <p>Формування усвідомленого користування етикетних виразів.</p> <p>Формування вмінь розрізняти звуки та нескладні звукосполучення, схожі за звуковим складом.</p> <p>Розвивати фонематичний слух.</p> <p>Розвивати зв'язне мовлення.</p> <p>Збагачення та накопичення словника на основі розширення знань та уявлень про довкілля.</p>
3.	<p>Активізація мовленнєвої і пізнавальної діяльності.</p> <p>Розрізнення основних кольорів (червоний, синій, зелений, жовтий). (<i>Овочі. Фрукти. Ягоди.</i>)</p> <p>Розрізнення предметів за кольором, формою, величиною на основі дотикових відчуттів.</p> <p>Знаходження предмета за даними ознаками.</p> <p>Відтворення комбінацій з ліній та фігур (за зразком, по пам'яті, за</p>	<p>Учень/ учениця (з допомогою педагога):</p> <p>-розрізняє основні кольори (червоний, зелений, синій, жовтий);</p> <p>-розрізняє предмети за кольором та формою, величиною, смаком;</p> <p>-на основі натуральних овочів та фруктів розрізняє предмети за</p>	<p>Формування сприймання кольорів.</p> <p>Знаходження кольору за еталоном, засвоєння назв кольорів.</p> <p>Розвиток аналітико-синтетичного сприймання:</p>

	<p>інструкцією).</p> <p>Виділення частин цілого, розпізнавання предметів за його частиною. Складання предмета із частин.</p> <p>Слухання, запам'ятовування та часткове відтворення складових комплексів і слів (не більше трьох), подібних за звучанням: (я-я-я-ось моя сім'я, ко-ко-ко-я п'ю молоко, ох-ох-ох-баба сіяла горох).</p> <p>Приспівування звукового та складового ланцюжка на знайомі мотиви дитячих пісень.</p> <p>Співвідношення предметів та їх дій з опорою на малюнки, за уявою (хто? що? – що робить?). (<i>Осінь. Сезонні зміни в природі.</i>)</p> <p>Класифікація предметів, їх зображень за поданою характеристикою. (<i>Осінь. Сезонні зміни у природі. Овочі, фрукти. Похолодання, випадання дощів.ю зміна забарвлення листя, листопад.</i>)</p> <p>Виділення зайвого предмета із запропонованих.</p> <p>Підбір узагальнюючих слів до групи предметів, об'єднаних за родовими (видовими) ознаками. (<i>Овочі. Фрукти. Ягоди.</i>)</p> <p>Виділення із двох близьких за змістом картин тієї, яка відповідає прослуханій розповіді.</p>	<p>кольором, формою, величиною; знаходить заданий предмет, підбирає парний предмет; знаходить предмет за даними ознаками;</p> <p>співвідносить предмет з його зображенням-відтворює комбінації з ліній та фігур;</p> <p>-виділяє частину від цілого, розпізнає предмети за їх частиною; складає предмет із частин;</p> <p>-проспівує звуковий та складовий ланцюжок ;</p> <p>-слухає, запам'ятовує та частково відтворює склади та слова подібні за звучанням;</p> <p>-співвідносить предмети та їх дії з опорою на малюнки, за уявою;</p> <p>-класифікує предмети, їх зображення за поданою характеристикою;</p> <p>-виділяє зайвий предмет із запропонованих;</p> <p>-підбирає узагальнюючі слова до груп предметів;</p>	<p>виділення кольору за назвою, виділення предмета означеного кольору.</p> <p>Класифікація предметів за кольором, формою, розміром.</p> <p>Формування навчальної діяльності:</p> <p>розвиток умінь слухати, діяти за інструкцією вчителя щодо вибору означеного кольору.</p> <p>Уточнення назв кольорів.</p> <p>Співвідношення предмету з відповідним кольором, формою та розміром.</p> <p>Формування поняття простору на основі орієнтації в частинах свого тіла. Орієнтування в різних площинах, слідкування за переміщенням предметів та визначення напрямку руху.</p> <p>Розвиток рухової пам'яті.</p> <p>Вчити співставляти форму, розмір, колір предмета з натуральними овочами та фруктами.</p> <p>Формувати вміння</p>
--	--	--	--

				співвідносити предмет з його зображенням, відтворювати комбінації з ліній та фігур, виділяти частину від цілого, складати предмет із частин. Збагачення словникового запасу.
4.		Удосконалення та подальший розвиток дрібної і загальної моторики. Розрізнення, добір та нанизування дрібних предметів, різних за кольором, розміром, формою. Робота з розбірними моделями іграшок (пірамідка, матрьошка, формочки для піску, грибок та ін.) за зразком.	Учень/ учениця (з допомогою педагога): -розрізняє, добирає та нанизує дрібні предмети, різні за кольором, розміром і формою; -складає розбірні іграшки;	Формувати вміння та навички розрізняти, добирати та нанизувати дрібні предмети, різні за кольором, розміром і формою; складати розбірні іграшки. Розвивати дрібну та загальну моторику. Збагачувати словниковий запас.
5.		Підготовка до читання. Ігри та вправи із звуками оточуючого середовища: розрізнення немовних звуків, імітація, співвідношення звука з його джерелом, характеристика звука за силою звучання (голосно, тихо). (<i>Тварини свійські: кіт, собака, корова. Зовнішній вигляд.</i>) Наслідування звуків природи (голосів тварин, птахів). (<i>Птахи: голуб, ворона. Зовнішній вигляд.</i>) Практичне знайомство із словом, як одиницею мовлення: виділення слова в ряду інших слів (хлопки, відстукування).	Учень/ учениця (з допомогою педагога): -розрізняє немовні звуки, імітує, співвідносить звук з його джерелом; -наслідує звуки природи; -виділяє слово в ряду інших слів (з допомогою хлопків, відстукуванням);	Розвиток слухового сприймання та слухової уваги. Формування усвідомленого розуміння сказаного вчителем, його запитань, порад, вказівок. Розвиток вміння висловлювати свої прохання, працювати відповідно до інструкцій вчителя. Розвиток фонематичного слуху. Формувати вміння виділяти слово в

				ряду інших слів. Збагачувати словниковий запас.
б.	<p>Розвиток графічних умінь.</p> <p>Правильна постава під час письма.</p> <p>Ігрові вправи на активізацію рухів кистей руки, пальців («пальчикова гімнастика»).</p> <p>Малювання вертикальних ліній різної довжини.</p> <p>Малювання вертикальних ліній за завданням вчителя («Намалюй стільки ж ліній», «Намалюй лінії такого ж кольору», «Намалюй лінії іншого кольору» та ін..)</p> <p>Малювання комбінації з вертикальних ліній («Намалюй стільки ж ліній», «Намалюй лінії такого ж кольору», «Намалюй лінії в тому ж порядку»).</p> <p>Малювання вертикальних ліній від початкової крапки.</p> <p>Малювання горизонтальних ліній однакової довжини («Гребінь», «Паркан», «Драбинка»).</p> <p>Малювання прямих похилих ліній в різних напрямках («Сонечко», «Гілки дерева»).</p> <p>Домальовування предметів знайомими лініями.</p> <p>Креслення на нелінованому папері фігур і композицій за допомогою трафаретів.</p> <p>Використання різноманітних матеріалів для графічних дій: крейда, олівці, акварельна фарба, фломастери.</p> <p><i>(Зима. Сезонні зміни у природі. Холодне повітря, мороз, снігопад, лід, сніжинка.</i></p> <p><i>Весна. Сезонні зміни у природі. Потепління, танення снігу, цвітіння, приліт птахів.)</i></p>	<p>Учень/ учениця (з допомогою педагога):</p> <p>-правильно сидить під час письма;</p> <p>-правильно тримає в руці олівець, ручку та пензлик;</p> <p>-малює на нелінованому папері вертикальні, горизонтальні, прямі похилі лінії;</p> <p>-креслить фігури за допомогою трафаретів;</p> <p>-домальовує предмет знайомими лініями;</p>	<p>Формування правильної постави під час письма.</p> <p>Розвиток аналітико-синтетичного сприймання: виділення приладів для письма за назвою.</p> <p>Класифікація приладів для письма.</p> <p>Розвиток загальної моторики. Розвиток рухів рук за наслідуванням дій педагога, зорово-рухової координації та предметних дій.</p> <p>Формування навчальної діяльності: розвиток умінь слухати, діяти за інструкцією вчителя.</p> <p>Розвиток загальної моторики.</p> <p>Розвиток зорового сприймання та зорової уваги.</p> <p>Удосконалення орієнтування на листі паперу.</p> <p>Формування базових графічних навичок.</p> <p>Формування вмінь та навичок малювання ліній на нелінованому папері; креслення</p>	

				фігур за допомогою трафаретів; домальовувати предмет знайомими лініями; Малювання ліній за завданням вчителя. Збагачення словника учнів.
7.		Повторення вивченого матеріалу.		

2 клас
(годин на тиждень)

№ п/п	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Очікувані результати розвитку (мінімальні досягнення/максимальні досягнення)	Корекційна спрямованість
1.		<p><u>Пропедевтичний період</u> Повторення, закріплення і розширення вивченого в 1 класі. Закріплення навичок навчальної діяльності. Бесіди на теми: «Наша школа», «Наш клас», «Шкільне подвір'я», «Обов'язки учня», «Культура поведінки учнів в школі, на подвір'ї, на вулиці». Словесні форми спілкування з дітьми та дорослими. <i>(Ознайомлення з навколишнім Людина. Власні ім'я а прізвище. Зовнішній вигляд людини: правила охайності. Розпорядок дня школяра, корисне харчування. Предмети побуту, які нас оточують. Користування ними. Екскурсія: приміщення школи.)</i></p>	<p>Учень/ учениця (з допомогою педагога): -орієнтується в режимі навчального процесу, правилах поведінки на уроці та перерві; -сидить правильно за партою; -організовує своє робоче місце; -правила поведінки у школі; -елементарні правила самообслуговування та особистої гігієни; -словесні форми спілкування; -обов'язки учня;</p>	<p>Формувати вміння орієнтуватися в режимі навчального процесу, правилах поведінки на уроці та перерві. Формувати правильну поставу під час письма. Формувати елементарні навички самообслуговування та особистої гігієни. Формування усвідомленого розуміння сказаного вчителем, його запитань, порад, вказівок. Розвиток вміння висловлювати свої прохання вербально, або жестово-мімічними засобами, працювати відповідно до інструкцій вчителя.</p>

				Збагачення словникового запасу.
2.		Розвиток комунікативних здібностей.		
3.		<p>Розвиток слухання-розуміння мовлення вчителя. Накопичення словникового запасу.</p> <p>Слухання-розуміння мовлення вчителя.</p> <p>Наслідування мовлення вчителя. (<i>Пори року. Уявлення про погоду. Вітер, хмари, опади. Погода взимку, влітку.</i>)</p> <p>Відповіді на запитання вчителя (однозначні).</p> <p>Називання (показування) різних предметів за їх зображенням на малюнках. (<i>Осінь. Сезонні зміни у природі. Овочі, фрукти. Похолодання, випадання дощів.ю зміна забарвлення листя, листопад.</i>)</p>	<p>Учень/ учениця (з допомогою педагога):</p> <p>-слухає-розуміє мовлення вчителя;</p> <p>-наслідує мовлення вчителя;</p> <p>-відповідає на однозначні запитання;</p> <p>-називає (показує) різні предмети за їх зображеннями на малюнках;</p>	<p>Розвиток слухового сприймання та слухової уваги.</p> <p>Формування усвідомленого розуміння сказаного вчителем, його запитань, порад, вказівок.</p> <p>Розвиток вміння висловлювати свої прохання.</p> <p>Розвиток усного мовлення.</p> <p>Збагачення та накопичення словника на основі розширення знань та уявлень про довкілля.</p>
4.		<p>Активізація мовленнєвої і пізнавальної діяльності.</p> <p>Розрізнення основних кольорів (чорний, білий, червоний, синій, зелений, жовтий). (<i>Овочі. Фрукти. Ягоди.</i>)</p> <p>Сприймання і відтворення найпростіших комбінацій з прямих ліній та фігур зліва направо в горизонтальному положенні.</p> <p>Конструювання з допомогою вчителя простих, добре відомих дітям предметів (драбинка, паркан, ялинка, вікно та ін.).</p> <p>Складання розрізних малюнків зображення одного-двох предметів (яблуко, груша,</p>	<p>-розрізняє основні кольори (чорний, білий, червоний, зелений, синій, жовтий);</p> <p>-сприймає і відтворює найпростіші комбінації з прямих ліній та фігур;</p> <p>-конструює предмети з допомогою вчителя;</p> <p>-складає розрізні малюнки;</p> <p>-повторює за вчителем окремих звуків, звукосполучень, простих слів і фраз;</p>	<p>Формування сприймання кольорів.</p> <p>Знаходження кольору за еталоном, засвоєння назв кольорів.</p> <p>Розвиток умінь слухати, діяти за інструкцією вчителя.</p> <p>Формування вмінь та навичок сприймання та відтворення комбінацій з прямих ліній та фігур; конструювання предметів з допомогою вчителя;</p>

	<p>котик, півник, чашка з блюдцем, будиночок тощо). Ознайомлення з органами мовлення, їх роль у звуковимові. (<i>Органи мовлення та чуттів людини.</i>) Повторення за вчителем окремих звуків, звукосполучень, простих слів і фраз. Відповіді на запитання вчителя (однозначні, показування). Сприймання на слух та розуміння окремих слів. Засвоєння слів-назв предметів певних тематичних груп: класні меблі, навчальне приладдя, іграшки, овочі, фрукти, харчові продукти, посуд, свійські тварини, звірі, одяг та взуття, предмети особистої гігієни. Позначення словом дій предметів (за запитанням: <i>Хто що робить?</i>). (<i>Зима. Зимові дитячі ігри.</i>)</p>	<p>-відповідає на запитання вчителя; -сприймає на слух та розуміє окремі слова; -засвоює слова-назви предметів певних тематичних груп; -позначає словом дію предмета; підбирає узагальнюючі слова до груп предметів;</p>	<p>складання розрізних малюнків. Формувати вміння співвідносити предмет з його дією. Формування поняття простору. Орієнтування в різних площинах, слідування за переміщенням предметів та визначення напрямку руху. Розвиток рухової пам'яті. Розвиток фонематичного слуху. Розвиток пам'яті. Формувати вміння засвоювати слова-назви предметів певних тематичних груп. Збагачення словникового запасу.</p>
5.	<p>Підготовка до читання. Ігри та вправи із звуками оточуючого середовища: розрізнення немовних звуків, імітація, співвідношення звука з його джерелом, характеристика звука за силою звучання (голосно, тихо). (<i>Голоси та звуки природи. Шум дерев, струмка, моря...</i>) Наслідування звуків природи (тварин, птахів). (<i>Тварини свійські: кіт, собака, корова. Зовнішній вигляд.</i>) Практичне знайомство із словом, як одиницею мовлення: виділення слова в ряду інших слів (хлопки, відстукування),</p>	<p>Учень/ учениця (з допомогою педагога): -розрізняє немовні звуки, імітувати, співвідносить звук з його джерелом; -наслідує звуки природи; -виділяє слово в ряду інших слів (з допомогою хлопків, відстукуванням); називає слова за завданням вчителя; -поскладово промовляє слова в супроводі ритмічних</p>	<p>Розвиток слухового сприймання та слухової уваги. Формування усвідомленого розуміння сказаного вчителем, його запитань, порад, вказівок. Розвиток вміння висловлювати свої прохання, працювати відповідно до інструкцій вчителя. Розвиток фонематичного слуху.</p>

	<p>називання слів за завданням вчителя (з допомогою предметних та сюжетних малюнків, особистий досвід дітей).</p> <p>Вправи з поскладовим промовлянням слів в супроводі ритмічних рухів (хлопки, кроки, помаху руками та ін.). Поняття «часть слова».</p> <p>Практичне знайомство з реченням: повторення речень за вчителем з правильною інтонацією. (<i>Зима. Сезонні зміни у природі. Холодне повітря, мороз, снігопад, лід, сніжинка.</i>)</p> <p>Складання речень за спостережуваною дією, за предметними та сюжетними малюнками, з опорою на власний досвід.</p> <p>Ділення коротких речень (2-3 слова) на слова («Про кого це речення?», «Що робить...?») (<i>Тварини дикі: вовк, заєць. Зовнішній вигляд.</i>)</p> <p>Розрізнення заданого звука в словах: виділення звука, який часто повторюється; виділення слова, яке починається з заданого звука.</p> <p>Визначення першого звука в слові.</p>	<p>рухів;</p> <p>-повторює речення за вчителем з правильною інтонацією;</p> <p>-складає речення за спостереженнями дії, за сюжетними і предметними малюнками, з опорою на власний досвід;</p> <p>-ділить короткі речення на слова;</p> <p>-розрізняє заданий звук в словах; виділяє звук, який часто повторюється; виділяє слово, яке починається з заданого звука;</p> <p>-визначає перший звук у слові;</p>	<p>Формування вміння розрізняти немовні звуки; імітувати, співвідносити звук з його джерелом; наслідувати звуки природи.</p> <p>Формування уявлень про структуру речення, умінь будувати речення на основі різних опор.</p> <p>Розвиток уміння співвідносити слово з реальним предметом.</p> <p>Формувати вміння складати речення за спостереженнями дії, за сюжетними і предметними малюнками; ділити короткі речення на слова; розрізняти заданий звук; виділяти слово.</p> <p>Збагачення словникового запасу.</p>
--	---	---	--

6.	<p>Розвиток графічних умінь. Правильна постава під час письма. (<i>Здоров'я людини.</i>) Ігрові вправи на активізацію рухів кистей руки, пальців («пальчикова гімнастика») Малювання вертикальних ліній різної довжини. Малювання вертикальних ліній від початкової крапки. Малювання горизонтальних ліній однакової довжини («Гребінь», «Паркан», «Драбинка») Малювання прямих похилих ліній в різних напрямках («Сонечко», «Гілки дерева») Домальовування предметів знайомими лініями.</p>	<p>Учень/ учениця (з допомогою педагога): -правильно сидить під час письма; -правильно тримає в руці олівець, ручку та пензлик; -малює на нелінованому папері вертикальні, горизонтальні, прямі похилі лінії; -домальовує предмет знайомими лініями;</p>	<p>Формування правильної постави під час письма; вміння користуватися засобами для письма та малювання. Розвиток дрібної моторики. Удосконалення навичок орієнтувальної діяльності. Удосконалювати вміння та навички малювання ліній на нелінованому папері; ліній від початкової крапки; ліній за завданням вчителя. Збагачення словникового запасу.</p>
----	---	---	---

7.	<p>Спеціальна підготовка до письма. Корекція пози за партою. Орієнтування в зошиті. Проведення прямих, прямих ламаних і хвилястих ліній неперервним рухом руки зліва направо (в межах можливого). (<i>Весна. Сезонні зміни у природі. Потепління, танення снігу, цвітіння, приліт птахів.</i>) Подальший розвиток координації рухів кисті руки і пальців у процесі виконання гімнастичних вправ та різних видів практичної діяльності. (<i>Здоров'я людини. Вплив фізичної культури на здоров'я людини.</i>) Розфарбовування кольоровими олівцями геометричних фігур і нескладних малюнків прямими</p>	<p>Учень/ учениця (з допомогою педагога): -орієнтується на сторінці зошита; -проводить прямі, прямі ламані і хвилясті лінії неперервним рухом руки (в межах можливого); -розфарбовує кольоровими олівцями геометричних фігур і нескладних малюнків прямими і хвилястими лініями; -пише в зошиті та на дошці прямі і похилі палички;</p>	<p>Формування правильної постави під час письма; вміння користуватися засобами для письма та малювання; вміння орієнтуватися у зошиті. Розвиток дрібної моторики. Удосконалення навичок орієнтувальної діяльності. Розвиток сенсорних здібностей. Формування вміння писати в зошиті та на дошці основні елементи рукописних букв.</p>
----	---	--	---

	і хвилястими лініями. Письмо олівцем прямих і похилих паличок в зошиті та крейдою на дошці. Основні елементи рукописних букв: пряма коротка і довга паличка з різними інтервалами, похила коротка і довга паличка, овал.	-пише в зошиті та на дошці елементи писемних букв: пряма коротка та довга паличка, похила коротка та довга паличка, овал;	
7.	Удосконалення та подальший розвиток дрібної і загальної моторики.		
8.	<u>Основний період</u> <u>Букварний період. Навчання грамоти.</u> Вивчення звуків і букв I етапу: А, У, О, М, Х, С, Н, И, Л, Ш, Ц, К, Р. Співвідношення звука і букви, визначення місця звука і букви у слові; фіксація буквою початкового звука у словах. (<i>Птахи: голуб, ворона. Зовнішній вигляд.</i>) Формування зорових еталонів букв: знаходження заданої букви серед інших букв чи знаків; впізнавання букв, накладених одна на одну; виділення з ряду правильно написаної букви з опорою на зразок; складання букв з паличок, паперових смужок, проволоки за зразком; доповнення відсутнього елемента букви; називання та порівняння графічно схожих букв. (<i>Охорона тварин.</i>) Запам'ятовування цілісних образів слів, які складаються з вивчених букв (мама, сон, сом, папа, липа, молоко...), співвідношення слів з	Учень/ учениця (з допомогою педагога): -співвідносить звук і букву; визначає місце звука і букви у слові; визначає перший звук у слові; -знаходить задану букву серед інших букв чи знаків; впізнає букви, накладені одна на одну; виділяє з ряду правильно написаної букви з опорою на зразок; складає букви з паличок; доповнює відсутній елемент букви; називає та порівнює графічно схожі букви; -запам'ятовує цілісний образ слів, які складаються з вивчених букв; співвідносить слова з предметами, які вони називають; -друкує вивчені букви та слова (за зразком,	Розвиток фонематичного сприймання, правильної й чіткої звуковимови. Подальший розвиток слухового і зорового сприймання. Розвиток мовленнєвого слуху. Розвиток звукобуквеного аналізу. Розвиток фонематичного слуху. Розвиток аналітико-синтетичної діяльності в процесі роботи зі звуками та звукосполученнями. Стимуляція мовленнєвої активності. Активізація засвоєння семантичного (сислового) боку мовлення. Формувати вміння знаходити задану

	<p>предметами, які вони називають. Складання індивідуальних альбомів вивчених слів, використання їх для вирішення задач навчального та практичного характеру. (<i>Літо. Сезонні зміни у природі. Ягоди, фрукти, овочі. Відпочинок влітку.</i>)</p> <p>Друкування вивчених букв та слів: за зразком, під диктовку, дописування відсутніх елементів.</p> <p>Записування свого імені, прізвища.</p>	<p>під диктовку, дописує відсутній елемент);</p> <p>-пише своє ім'я та прізвище; <u>Мати</u></p> <p>уявлення:</p> <p>-букви та звуки А, У, О, М, Х, С, Н, И, Л, Ш, П, К, Р;</p>	<p>букву; складати букви з паличок; порівнювати букви.</p> <p>Розвиток оперативної пам'яті.</p> <p>Розвиток усного зв'язного мовлення.</p> <p>Регулювання інтонаційної виразності усного мовлення, темпу і сили голосу.</p> <p>Розвивати зорову пам'ять.</p> <p>Формування вмінь друкувати букви та слова, своє ім'я.</p> <p>Збагачення словникового запасу.</p>
9.	Повторення та закріплення вивченого матеріалу.		

3 клас
(годин на тиждень)

№ п/п	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Очікувані результати розвитку (мінімальні досягнення/максимальні досягнення)	Корекційна спрямованість
1.		<p><u>Букварний період. Навчання грамоти (продовження).</u></p> <p>Розвиток навичок мовленнєвої діяльності (слухання-розуміння, говоріння, читання). Розвиток усного мовлення. Накопичення активного словникового запасу.</p> <p>Слухання-розуміння мовлення вчителя, однокласників.</p> <p>Повторення речення за вчителем, товаришем. (<i>Поняття про живу та неживу природу. Що належить до природи?</i>)</p> <p>Закінчення розпочатого речення (з допомогою вчителя).</p> <p>Відповіді на запитання до прослуханого, прочитаного.</p> <p>Складання за запитаннями вчителя речень з 2-4 слів до розглянутого малюнка, прослуханої казки. Виділення на слух з живого мовлення окремих слів, в словах – окремих звуків. (<i>Пори року. Уявлення про погоду. Вітер, хмари, опади.</i>)</p> <p>Поділ речень з 2-4 слів на слова.</p>	<p>Учень/ учениця (з допомогою педагога):</p> <ul style="list-style-type: none"> -слухає-розуміє мовлення вчителя, однокласників; -повторює речення за вчителем; -закінчує розпочате речення (з допомогою); -складає за запитаннями вчителя речень з 2-4 слів до розглянутого малюнка, прослуханої казки; -виділяє на слух з живого мовлення окремих слів, в словах-окремих звуків; -ділить речення – 2-4 слів на слова; 	<p>розвиток слухового сприймання та слухової уваги.</p> <p>Формування усвідомленого розуміння сказаного вчителем, його запитань, порад, вказівок.</p> <p>Розвиток вміння висловлювати свої прохання, працювати відповідно до інструкцій вчителя.</p> <p>Формування уявлень про структуру речення, умінь будувати речення на основі різних опор.</p> <p>Розвиток усного мовлення.</p> <p>Виховання культури усного мовлення.</p> <p>Збагачення та накопичення словника на основі розширення знань та уявлень про довкілля.</p>
2.		<p>Розвиток комунікативних здібностей.</p>		
3.		<p><u>Букварний період. Навчання грамоти.</u></p> <p>Вивчення звуків і букв I етапу: А, У, О, М, Х, С, Н, І, Л, Ш, П, К, Р.</p> <p>Читання і розвиток усного мовлення. Розширення словникового запасу.</p>	<p>Учень/ учениця (з допомогою педагога):</p> <ul style="list-style-type: none"> -правильно чує та вимовляє звуки; -розрізняє різні звуки, звукосполучень; -співвідносить звук і букву; визначає місце 	<p>Розвиток фонематичного сприймання, правильної й чіткої звуковимови.</p> <p>Розвиток слухового і зорового сприймання.</p> <p>Розвиток мовленнєвого</p>

	<p>Повторення та закріплення знань і навичок, засвоєних у попередніх класах.</p> <p>Розвиток фонематичного слуху і правильної вимови звуків. (<i>Органи слуху, мовлення, чуттів людини.</i>)</p> <p>Розрізнення різних звуків – шумів (стук, дзвін, дзенькіт, гудіння, плескання) та мовних звуків, звукосполучень під час спостережень оточуючої дійсності та ігри. (<i>Голоси та звуки природи. Шум дерев, струмка, моря...</i>)</p> <p>Співвідношення звука і букви, визначення місця звука і букви у слові; фіксація буквою початкового звука у словах. (<i>Поняття про добу: день, ніч.</i>)</p> <p>Формування зорових еталонів букв: знаходження заданої букви серед інших букв чи знаків; впізнавання букв, накладених одна на одну; виділення з ряду правильно написаної букви з опорою на зразок; складання букв з паличок, паперових смужок, проволоки за зразком; доповнення відсутнього елемента букви; називання та порівняння графічно схожих букв. (<i>Тварини свійські: кіт, собака, корова. Зовнішній вигляд.</i>)</p> <p>Запам'ятовування цілісних образів слів, які складаються з вивчених букв (мама, сон, сом, папа, липа, молоко...), співвідношення слів з предметами, які вони називають. (<i>Осінь. Сезонні зміни у природі. Овочі, фрукти. Похолодання, випадання дощів.ю зміна забарвлення листя, листопад.</i>)</p>	<p>звучає і букви у слові; визначає перший звук у словах;</p> <p>-знаходить задану букву серед інших букв чи знаків; впізнає букви, накладені одна на одну; виділяє з ряду правильно написаної букви з опорою на зразок; складає букви з паличок; доповнює відсутній елемент букви; називає та порівнює графічно схожі букви;</p> <p>-запам'ятовує цілісний образ слів, які складаються з вивчених букв; співвідносить слова з предметами, які вони називають;</p> <p>-друкує вивчені букви та слова;</p> <p>-пише своє ім'я та прізвище;</p>	<p>слуху.</p> <p>Розвиток звукобуквеного аналізу.</p> <p>Подальший розвиток сигніфікативної функції мовлення (функції позначення).</p> <p>Стимуляція мовленнєвої активності.</p> <p>Розвиток оперативної пам'яті.</p> <p>Формування вміння граматично правильно будувати речення (фрази) за зразком, даним учителем).</p> <p>Формування читацьких умінь.</p> <p>Розвиток усного зв'язного мовлення.</p> <p>Регулювання інтонаційної виразності усного мовлення, темпу і сили голосу.</p> <p>Розвиток фонематичного слуху.</p> <p>Формувати вміння друкувати букви та слова за зразком, під диктовку.</p> <p>Збагачення словникового запасу.</p>
--	--	---	---

	<p>Складання індивідуальних альбомів вивчених слів, використання їх для вирішення задач навчального та практичного характеру.</p> <p>Друкування вивчених букв та слів: за зразком, під диктовку, дописування відсутніх елементів.</p> <p>Записування свого імені, прізвища.</p>		
4.	<p>Продовжити вивчення звуків і букв I етапу: А, У, О, М, Х, С, Н, И, Л, Ш, П, К, Р.</p> <p>Утворення та читання закритих трьохбуквених складів, які є словом (сом). (<i>Зима. Сезонні зміни у природі. Холодне повітря, мороз, снігопад, лід, сніжинка.</i>)</p> <p>Утворення та читання закритих та відкритих двохбуквених складів; читання таблиці складів.</p> <p>Утворення та читання слів з вивчених складових структур. Співвідношення слів з предметами, малюнками. Вибіркове читання слів. (<i>Тварини дикі: вовк, заєць. Зовнішній вигляд.</i>)</p> <p>Доповнення складу до слова, підстановка в слово пропущеної букви.</p> <p>Читання речень з 2-3 слів разом з вчителем, хором, самостійно. (<i>Птахи: голуб, ворона. Зовнішній вигляд.</i>)</p> <p>Доповнення в реченні відсутнього слова з ряду попередньо прочитаних (з опорою на малюнок). (<i>Охорона тварин.</i>)</p> <p>Друкування слів з вивчених</p>	<p>Учень/ учениця (з допомогою педагога):</p> <p>-утворює та читає закриті трьохбуквені склади, які є словом;</p> <p>-утворює та читає закриті та відкриті двохбуквені склади; читає таблиці складів;</p> <p>-утворює та читає слова з вивчених складових структур; співвідносить слова з предметами, малюнками; вибірково читає слова;</p> <p>-доповнює склад до слова; підставляє в слово пропущену букву;</p> <p>-читає речення з 2-3 слів разом з вчителем, хором, самостійно;</p> <p>-доповнює речення словами, які відсутні, з ряду попередньо прочитаних (з опорою на малюнок);</p> <p>-друкує слова з вивчених складових структур або букв (за зразком, під диктовку, підписує малюнки вивченими словами);</p>	<p>Досягнення чіткої артикуляції вивчених звуків, їх розрізнення на слух та позначення відповідними буквами.</p> <p>Розвиток фонематичного слуху.</p> <p>Формування читацьких навичок.</p> <p>Корекція та розвиток розрізнення звуків, схожих за звучанням.</p> <p>Розвиток зорового сприймання та розрізнення графічного зображення букв, просторового розташування їх елементів.</p> <p>Формування вміння помічати і розрізняти оптично схожі букви.</p> <p>Формування усвідомленого розуміння змісту запитань вчителя та правильної побудови відповідей на ці запитання.</p> <p>Розвиток дрібної моторики.</p> <p>Розвиток навичок зорового контролю під</p>

	складових структур або букв: за зразком, під диктовку, підписання малюнків вивченими словами.		час читання та написання складів, слів, списування речень. Розвиток усного діалогічного мовлення. Розвиток пам'яті.
5.	Удосконалення та подальший розвиток дрібної і загальної моторики.		
6.	<p>Написання вивчених букв. Знайомство з правилами роботи в зошиті: письмо зліва направо, робочий рядок, поля. Удосконалення вмінь орієнтуватися в зошиті, користуватися письмовим приладдям. (<i>Предмети побуту, які нас оточують. Користування ними.</i>) Знайомство з писемним варіантом букв на основі співвідношення їх з друкованими буквами. Написання вивчених писемних букв. Правила з'єднання при писемному написанні. Списування. (<i>Весна. Сезонні зміни у природі. Потепління, танення снігу, цвітіння, приліт птахів.</i>) Написання вивчених букв, слів з цими буквами та коротких речень. Складання коротких слів з розрізної азбуки (з допомогою вчителя). Практичне ознайомлення з правилом вживання крапки в кінці речення. (<i>Літо. Сезонні зміни у природі. Ягоди, фрукти, овочі. Відпочинок влітку.</i>)</p>	<p>Учень/ учениця (з допомогою педагога): -орієнтується на сторінці зошита; користується письмовим приладдям; -співвідносить букви писемні з друкованими; -пише вивчені писемні букви; з'єднує їх правильно; списує; -пише вивчені букви, слова з цими буквами та короткі речення; -складає короткі слова з розрізної азбуки (з допомогою вчителя);</p>	<p>Удосконалення навичок орієнтування у зошиті; користування письмовим приладдям. Розвиток зорового сприймання та розрізнення графічного зображення букв, просторового розташування їх елементів під час написання. Формування усвідомленого зорового образу кожної з вивчених букв. Розвиток навичок списування. Розвиток фонематичного слуху. Розвиток діалогічного мовлення. Формування елементів каліграфічного письма. Виховання акуратності, охайності під час письма та списування.</p>

7.		Повторення та закріплення вивченого матеріалу.		

**4 клас
(годин на тиждень)**

№ п/п	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Очікувані результати розвитку (мінімальні досягнення/максимальні досягнення)	Корекційна спрямованість
1.		<p><u>Букварний період. Навчання грамоти (продовження).</u> Розвиток навичок мовленнєвої діяльності (слухання-розуміння, говоріння, читання). Розвиток усного мовлення. Накопичення активного словникового запасу. Слухання-розуміння мовлення вчителя, однокласників. <i>(Поняття про добу: день, ніч.)</i> Повторення речення за вчителем, товаришем. Закінчення розпочатого речення (з допомогою вчителя). <i>(Частини тіла. Призначення рук, ніг людини.)</i> Відповіді на запитання до прослуханого, прочитаного. <i>(Зовнішній вигляд людини: правила охайності.)</i> Складання за запитаннями вчителя речень з 2-4 слів до розглянутого малюнка, прослуханої казки. Виділення на слух з живого мовлення окремих слів, в словах – окремих звуків. <i>(Здоров'я людини: правила гігієни. Розпорядок дня школяра, корисне харчування.)</i> Поділ речень з 2-4 слів на слова.</p>	<p>Учень/ учениця (з допомогою педагога): -слухає-розуміє мовлення вчителя, однокласників; -повторює речення за вчителем; -закінчує розпочате речення (з допомогою); -складає за запитаннями вчителя речень з 2-4 слів до розглянутого малюнка, прослуханої казки; -виділяє на слух з живого мовлення окремих слів, в словах-окремих звуків; -ділить речення – 2-4 слів на слова;</p>	<p>Розвиток слухового сприймання та слухової уваги. Формування усвідомленого розуміння сказаного вчителем, його запитань, порад, вказівок. Розвиток вміння висловлювати свої прохання, працювати відповідно до інструкцій вчителя. Формування уявлень про структуру речення, умінь будувати речення на основі різних опор. Розвиток усного мовлення. Виховання культури усного мовлення. Збагачення та накопичення словника на основі розширення знань та уявлень про довкілля.</p>
2.		<p><u>Букварний період. Навчання грамоти. (Повторення)</u> Звуки і букви I етапу: А, У, О, М, Х, С, Н, И, Л, Ш, П, К, Р. Читання і розвиток усного мовлення. Розширення словникового запасу. Повторення та закріплення</p>	<p>Учень/ учениця (з допомогою педагога): -читає букви, слова, словосполучення; -знає вивчені букви;</p>	<p>Розвиток усного зв'язного мовлення. Розвиток фонематичного слуху. Удосконалення навичок читання і письма.</p>

	<p>знань і навичок, засвоєних у попередніх класах. <i>(Ознайомлення з навколишнім Людина. Власні ім'я а прізвище. Органи чуттів людини. Частина тіла. Призначення рук, ніг людини. Предмети побуту, які нас оточують. Користування ними.)</i></p>		Розширення словникового запасу.
3.	<p><u>Букварний період. Навчання грамоти. (Продовження)</u> Звуки і букви II етапу: В, І, Т, З, Й, Ж, Б, Г, Д, Е. Читання і розвиток усного мовлення. Розширення словникового запасу. Повторення та закріплення знань і навичок, засвоєних у попередніх класах. Розвиток фонематичного слуху і правильної вимови звуків. Співвідношення звука і букви, визначення місця звука і букви у слові; фіксація буквою початкового звука у словах. Формування зорових еталонів букв: знаходження заданої букви серед інших букв чи знаків; впізнавання букв, накладених одна на одну; виділення з ряду правильно написаної букви з опорою на зразок; складання букв з паличок, паперових смужок, проволоки за зразком; доповнення відсутнього елемента букви; називання та порівняння графічно схожих букв. Запам'ятовування цілісних образів слів, які складаються з вивчених букв (мама, сон, сом, папа, липа, молоко...), співвідношення слів з предметами, які вони називають. Складання індивідуальних альбомів вивчених слів,</p>	<p>Учень/ учениця (з допомогою педагога): -правильно чує та вимовляє звуки; -співвідносить звук і букву; визначає місце звука і букви у слові; визначає перший звук у словах; -знаходить задану букву серед інших букв чи знаків; впізнає букви, накладені одна на одну; виділяє з ряду правильно написаної букви з опорою на зразок; складає букви з паличок; доповнює відсутній елемент букви; називає та порівнює графічно схожі букви; -запам'ятовує цілісний образ слів, які складаються з вивчених букв; співвідносить слова з предметами, які вони називають; -друкує вивчені букви та слова; -утворює та читає закриті трьохбуквені склади, які є словом; -утворює та читає закриті та відкриті двохбуквені склади; читає таблиці складів; -утворює та читає слова з</p>	<p>Розвиток фонематичного сприймання, правильної й чіткої звуковимови. Розвиток слухового і зорового сприймання. Розвиток мовленнєвого слуху. Розвиток звукобуквеного аналізу. Подальший розвиток сигніфікативної функції мовлення (функції позначення). Стимуляція мовленнєвої активності. Розвиток оперативної пам'яті. Формування вміння граматично правильно будувати речення (фрази) за зразком, даним учителем). Формування читацьких умінь. Розвиток усного зв'язного мовлення. Регулювання інтонаційної виразності усного мовлення, темпу і сили голосу.</p>

	<p>використання їх для вирішення задач навчального та практичного характеру.</p> <p>Друкування вивчених букв та слів: за зразком, під диктовку, дописування відсутніх елементів.</p> <p>Утворення та читання закритих трьохбуквених складів, які є словом (сом).</p> <p>Утворення та читання закритих та відкритих двохбуквених складів; читання таблиці складів.</p> <p>Утворення та читання слів з вивчених складових структур.</p> <p>Співвідношення слів з предметами, малюнками.</p> <p>Вибіркове читання слів.</p> <p>Доповнення складу до слова, підстановка в слово пропущеної букви.</p> <p>Читання речень з 2-3 слів разом з вчителем, хором, самостійно.</p> <p>Доповнення в реченні відсутнього слова з ряду попередньо прочитаних (з опорою на малюнок).</p> <p>Друкування слів з вивчених складових структур або букв: за зразком, під диктовку, підписання малюнків вивченими словами.</p> <p>Написання вивчених букв, слів з ними.</p> <p><i>(Поняття про живу та неживу природу. Що належить до природи?)</i></p> <p><i>Овочі. Фрукти. Ягоди.</i></p> <p><i>Охорона природи.</i></p> <p><i>Пори року. Уявлення про погоду.</i></p> <p><i>Вітер, хмари, опади. Погода взимку, влітку.</i></p> <p><i>Осінь. Сезонні зміни у природі.</i></p> <p><i>Овочі, фрукти. Похолодання, випадання дощів.ю зміна забарвлення листя, листопад.</i></p>	<p>вивчених складових структур; співвідносить слова з предметами, малюнками; вибірково читає слова;</p> <p>-доповнює склад до слова; підставляє в слово пропущену букву;</p> <p>-читає речення з 2-3 слів разом з вчителем, хором, самостійно;</p> <p>-доповнює речення словами, які відсутні, з ряду попередньо прочитаних (з опорою на малюнок);</p> <p>-друкує слова з вивчених складових структур або букв (за зразком, під диктовку, підписує малюнки вивченими словами);</p> <p>-пише вивчені букви, склади та слова з ними;</p>	<p>Розвиток фонематичного слуху.</p> <p>Формувати вміння друкувати букви та слова за зразком, під диктовку.</p> <p>Удосконалення навичок читання і письма.</p> <p>Збагачення словникового запасу.</p> <p>Удосконалення навичок орієнтування у зошиті; користування письмовим приладдям.</p> <p>Розвиток зорового сприймання та розрізнення графічного зображення букв, просторового розташування їх елементів під час написання.</p> <p>Формування усвідомленого зорового образу кожної з вивчених букв.</p> <p>Розвиток навичок списування.</p> <p>Розвиток діалогічного мовлення.</p> <p>Формування елементів каліграфічного письма.</p> <p>Виховання акуратності, охайності під час письма та</p>
--	--	--	--

	<p><i>Зима. Сезонні зміни у природі. Холодне повітря, мороз, снігопад, лід, сніжинка.</i></p> <p><i>Тварини свійські: кіт, собака, корова. Зовнішній вигляд.</i></p> <p><i>Тварини дикі: вовк, заєць.</i></p> <p><i>Зовнішній вигляд.)</i></p>		<p>списування.</p>
4.	<p>Звуки і букви III етапу: Я, Ю, Є, ї, Ч, Ф, Ц, Щ.</p> <p>Читання і розвиток усного мовлення. Розширення словникового запасу. Повторення та закріплення знань і навичок, засвоєних у попередніх класах.</p> <p>Розвиток фонематичного слуху і правильної вимови звуків.</p> <p>Співвідношення звука і букви, визначення місця звука і букви у слові; фіксація буквою початкового звука у словах.</p> <p>Формування зорових еталонів букв: знаходження заданої букви серед інших букв чи знаків; впізнавання букв, накладених одна на одну; виділення з ряду правильно написаної букви з опорою на зразок; складання букв з паличок, паперових смужок, проволочи за зразком; доповнення відсутнього елемента букви; називання та порівняння графічно схожих букв.</p> <p>Запам'ятовування цілісних образів слів, які складаються з вивчених букв (мама, сон, сом, папа, липа, молоко...), співвідношення слів з предметами, які вони називають.</p> <p>Складання індивідуальних альбомів вивчених слів, використання їх для вирішення задач навчального та практичного характеру.</p> <p>Друкування вивчених букв та</p>	<p>Учень/ учениця (з допомогою педагога):</p> <p>-правильно чує та вимовляє звуки;</p> <p>-співвідносить звук і букву; визначає місце звука і букви у слові; визначає перший звук у словах;</p> <p>-знаходить задану букву серед інших букв чи знаків; впізнає букви, накладені одна на одну; виділяє з ряду правильно написаних букв з опорою на зразок; складає букви з паличок; доповнює відсутній елемент букви; називає та порівнює графічно схожі букви;</p> <p>-запам'ятовує цілісний образ слів, які складаються з вивчених букв; співвідносить слова з предметами, які вони називають;</p> <p>-друкує вивчені букви та слова;</p> <p>-утворює та читає закриті трьохбуквені склади, які є словом;</p> <p>-утворює та читає закриті та відкриті двохбуквені склади; читає таблиці складів;</p> <p>-утворює та читає слова з вивчених складових структур; співвідносить</p>	<p>Розвиток фонематичного сприймання, правильної й чіткої звуковимови.</p> <p>Розвиток слухового і зорового сприймання.</p> <p>Розвиток мовленнєвого слуху.</p> <p>Розвиток звукобуквеного аналізу.</p> <p>Подальший розвиток сигніфікативної функції мовлення (функції позначення).</p> <p>Стимуляція мовленнєвої активності.</p> <p>Розвиток оперативної пам'яті.</p> <p>Формування вміння граматично правильно будувати речення (фрази) за зразком, даним учителем).</p> <p>Формування читацьких умінь.</p> <p>Розвиток усного зв'язного мовлення.</p> <p>Регулювання інтонаційної виразності усного мовлення, темпу і сили голосу.</p> <p>Розвиток фонематичного</p>

	<p>слів: за зразком, під диктовку, дописування відсутніх елементів. Утворення та читання закритих трьохбуквених складів, які є словом (сом). Утворення та читання закритих та відкритих двохбуквених складів; читання таблиці складів. Утворення та читання слів з вивчених складових структур. Співвідношення слів з предметами, малюнками. Вибіркове читання слів. Доповнення складу до слова, підстановка в слово пропущеної букви. Читання речень з 2-3 слів разом з вчителем, хором, самостійно. Доповнення в реченні відсутнього слова з ряду попередньо прочитаних (з опорою на малюнок). Друкування слів з вивчених складових структур або букв: за зразком, під диктовку, підписання малюнків вивченими словами. Написання вивчених букв та слів з ними. <i>(Весна. Сезонні зміни у природі. Потепління, танення снігу, цвітіння, приліт птахів. Літо. Сезонні зміни у природі. Ягоди, фрукти, овочі. Відпочинок влітку. Екскурсія: у природу, до саду, до городу, в парк. Спостереження за змінами. Птахи: голуб, ворона. Зовнішній вигляд. Охорона тварин.)</i></p>	<p>слова з предметами, малюнками; вибірково читає слова; -доповнює склад до слова; підставляє в слово пропущену букву; -читає речення з 2-3 слів разом з вчителем, хором, самостійно; -доповнює речення словами, які відсутні, з ряду попередньо прочитаних (з опорою на малюнок); -друкує слова з вивчених складових структур або букв (за зразком, під диктовку, підписує малюнки вивченими словами); -пише вивчені букви;</p>	<p>слуху. Формувати вміння друкувати букви та слова за зразком, під диктовку. Удосконалення навичок читання і письма. Збагачення словникового запасу. Удосконалення навичок орієнтування у зошиті; користування письмовим приладдям. Розвиток зорового сприймання та розрізнення графічного зображення букв, просторового розташування їх елементів під час написання. Формування усвідомленого зорового образу кожної з вивчених букв. Розвиток навичок списування. Розвиток діалогічного мовлення. Формування елементів каліграфічного письма. Виховання акуратності, охайності під час письма та списування.</p>
5.	Удосконалення та подальший		

		розвиток дрібної і загальної моторики.		
6.		Повторення та закріплення вивченого матеріалу.		

